

Kā nopirkt “premium” klases auto uzņēmumam?

Alisa Leškoviča, ZAB "SORAINEN", zvērināta advokāte

<https://ibizness.lv/raksti/finanses-un-nodokli/finanses-un-nodokli/ka-nopirkt-premium-klases-auto-uznemumam/17981>

Ja vēlaties iegādāties jaunu auto, atliek vien to izvēlēties. Ja skatāties uz “tautas” klases auto vērtībā zem 50 000 eiro (bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN)), tad šis raksts nav domāts jums, taču, ja plānojat iegādāties “premium” klases auto vērtībā virs 50 000 eiro un reģistrēt to uz uzņēmumu, jāņem vērā pāris lietas, kas var ietekmēt jūsu lēmumus.

Reprezentatīvs auto ar atlaidi

Latvijā jau vairākus gadus pastāv kārtība, ka automobilis, kura vērtība bez PVN pārsniedz 50 000 eiro, tiek uzskatīts par reprezentatīvo automobili. Iegādājoties šādu automobili, uzņēmums nevar nedz atskaitīt samaksāto PVN, nedz norakstīt saimnieciskās darbības izmaksās tā iegādes vērtību un ikdienas uzturēšanas izdevumus.

Jebkurš auto tirgotājs spēs par to pastāstīt labāk, nekā nodokļu konsultanti, jo tieši šīs kārtības dēļ viņi ir spiesti tirgot “premium” klases automobiļus par cenu, kas ir būtiski zemāka, nekā citviet Eiropā. Un tieši šīs kārtības dēļ, iespējams, tiks piedāvāti dažādi varianti, kā 80 000 eiro vērtu automobili nopirkt par cenu zem 50 000 eiro. Tas ko auto tirgotāji, iespējams, nepastāstīs ir “bezmaksas bonuss”, kas gaida, nopērkot šādu “premium” klases automobili par cenu zem 50 000 eiro, – problēmas ar Valsts ieņēmumu dienestu (VID)!

Tāpēc pirmais ieteikums – ja vēlaties pirkt “premium” automobili par cenu zem 50 000 eiro (bez PVN), iesaku to darīt, kādas auto tirgotāja publiskās akcijas laikā. Arī šajā gadījumā nav garantiju, ka neradīsies problēmas ar VID, piemēram, atskaitīt un atgūt samaksāto PVN, tomēr izredzes izkļūt no šīs ķezas ir krietni lielākas, nekā citos gadījumos.

Tomēr, pērkot automobili ar atlaidi, arī ieteicams:

- saglabāt ekrānšāviņu par publiski izsludināto akciju (piemēram, "Facebook", mājaslapā vai citur);
- saglabāt e-pastu saraksti ar auto tirgotāju;
- pievērst uzmanību, lai rēķins tiek izrakstīts par gala cenu, nenorādot milzīgās atlaides un it kā patieso automobiļa vērtību. Tas gan ne vienmēr būs iespējams.

Līzinga darījumi

Ko darīt, ja sapņu "premium" klases mašīnu 80 000 eiro vērtībā netirgo ar atlaidi, bet piekrist lētākam variantam arī negribas? Iespējams, kāds ieteiks pārbaudītu shēmu – sākumā palietot mašīnu, līdz tās vērtība nokritīs līdz 50 000 eiro, un tikai tad pirkt. Vispazīnāms fakts, ka jauns automobilis visstraujāko vērtības kritumu piedzīvo, uzsākot lietošanu.

Man ir sliktas ziņas – VID zina par šo shēmu un šobrīd pievērš pastiprinātu uzmanību šāda tipa darījumiem. Tāpēc "bezmaksas bonuss" jeb problēmas ar VID ir praktiski neizbēgamas! Tāpēc, ja kādam šķiet, ka šādā veidā var veikt izdevīgu pirkumu, aicinu vēlreiz to apsvērt un pie automobiļa vērtības, kurā noteikti neieskaitījāt PVN, jo plānojat to atskaitīt, pieskaitīt arī:

- PVN,
- uzņēmumu ienākuma nodokli (UIN),
- advokāta honorāru par strīdēšanos iestādē un tiesā.

Tā pamazām "premium" klases mašīna pārvēršas par luksusa automašīnu!

Nesen Administratīvā apgabaltiesa sagatavoja vairākus spriedumus par sliktu nodokļu maksātājiem, kuri vēlējās šādi nopirkt "premium" klases automobili un atskaitīt PVN, bet izdevumus norakstīt uzņēmuma izmaksās. Apskatīsim šos VID apstrīdētos darījumus tuvāk!

Pirmais darījums

SIA "A" "premium" klases automobili sākumā paņēma operatīvajā nomā uz sešiem mēnešiem, bet, beidzoties nomas termiņam, šis pats uzņēmums noslēdza jaunu līgumu par automobiļa iegādi nu jau finanšu līzingā. Tiesa uzskatīja, ka viens darījums tika mākslīgi sadalīts divos atsevišķos darījumos, tomēr visi lietā savākie pierādījumi liecināja par to, ka jau no sākta gala uzņēmuma mērķis bija iegādāties šo automobili uzņēmuma

vajadzībām. Tāpēc tiesa nolēma, ka VID lēmums liegt uzņēmumam tiesības atskaitīt PVN (kā arī atskaitīt izdevumus UIN vajadzībām) par automobiļa iegādi un uzturēšanu ir tiesisks.

Otrais darījums

Citā gadījumā, vēloties palīdzēt meitai nopirkt automobili un saņemt kredītu bankā, gadīgs tēvs par saviem līdzekļiem paņēma automobili operatīvajā līzingā uz sešiem mēnešiem. Nomai beidzoties, bija plānots, ka mašīnu nopirks meita. Tā nu sanāca, ka meitai parādījās izdevība nopirkt nekustamo īpašumu, tāpēc viņa atteicās no nodoma mašīnu pirkt. Tāpēc, nomai beidzoties, tēvs nolēma automobili iegādāties sava uzņēmuma vajadzībām. Tomēr arī šajā gadījumā VID liedza PVN atskaitīšanas tiesības, uzskatot, ka viens darījums tika mākslīgi sadalīts divos, un tas nekas, ka pirmais līgums ir slēgts ar fizisku personu, bet otrs – ar uzņēmumu. VID ieskatā lietotājs (uzņēmums) nav mainījies, un ir notikusi automobiļa noma ar izpirkumu.

Oktobrī Administratīvā apgabaltiesa sagatavoja spriedumu, ar kuru apstiprināja VID pozīciju. Spriedums gan skan diezgan dīvaini. Tiesa norādīja – ja automašīnu pirktu kāds cits, tad viss būtu kārtībā, bet tā kā automašīna bija paņemta uz tēva vārda un vēlāk nopirkta uz uzņēmuma vārdu, kurā viņš ir valdes loceklis, tiesa uzskatīja, ka atskaitīt priekšnodokli nevar. Īsumā spriedumu varētu raksturot šādi – “Kāpēc? Tāpēc, ka es tā teicu! Un Jūsu nodoms mums neinteresē!”.

Klupšanas akmeņi

Kas kopīgs šiem abiem gadījumiem? Šādi klupšanas akmeņi:

- līgumos ar līzinga kompānijām ir iesaistītas vienas un tās pašas vai saistītas personas;
- pārāk īss operatīvā līzinga termiņš (līdz gadam);
- KASKO termiņš ir garāks par operatīvā līzinga termiņu (tiesas ieskatā liecina par nodomu automobili nopirkt ilgākai lietošanai);
- lai arī noformēti divi dažādi darījumi (un pat ar dažādām personām), līzinga kompānijas savu iekšējo procesu dēļ uz rēķiniem un līgumiem mēdz saglabāt vienu un to pašu numerāciju (VID un tiesa traktē kā pierādījumu tam, ka ir bijis tikai viens darījums);
- paskaidrojumos VID auto tirgotāji vai līzinga kompānijas mēdz runāt par automobiļa “izpirkšanu” (VID automātiski traktē, ka notikusi noma ar izpirkumu un attiecīgi pastāvēja šāda vienošanās starp pircēju, tirgotāju un līzinga kompāniju).

Rēķina sadalīšana

Ja tomēr neesat no bailīgajiem un apsverat nopirkt savu sapņu mašīnu, sadalot tās vērtību dažādos rēķinos, jārēķinās, ka VID zina arī par šādu risinājumu. Tāpēc, ja domājat, ka nopirksiet mašīnu bez stūres, riepām, sēdekļiem, audio sistēmas utt. par 49 000 eiro, bet pēc tam piepirksiet visu trūkstošo par atlikušajiem 30 000 eiro vai veiksiet dārgu tehnisko apkopi par mašīnas atlikušo vērtību, iesaku to nedarīt.

Acīmredzot uz ceļa bija pārāk daudz tādu mašīnu, tāpēc VID nolēma pat likumā ierakstīt, ka turpmāk reprezentatīvā automobiļa iegādes vērtībā tiks pieskaitītas visas automobilim veikto uzlabojumu izmaksas 12 mēnešu periodā pēc automobiļa iegādes. Izņēmums – izdevumi, kas saistīti ar automobiļa obligāto ikgadējo apkopi. Ideja vienkārša –, ja mašīna ir jauna, kāds ekonomiskais pamatojums ir veikt dārgus remontus, izņemot tos, ko veic pārdevējs garantijas ietvaros?

Turklāt VID noteikti paaugstināsies pie pārdevēja par visiem jūsu pirkumiem pēdējo 12 mēnešu laikā. Nopirkāt ziemas riepās? Lieliski! Skaitām klāt! Un nu par 49 999 eiro nopirktais automobilis pēkšņi kļuvis par reprezentatīvo! Apsveicu!

Likums gan klusē par to, vai pie vērtības jāpieskaita arī tāds neizbēgamais maksājums kā OCTA un KASKO apdrošināšana vai, piemēram, "Sherlog" automobiļa izsekošanas sistēmas uzstādīšanas izmaksas apdrošināšanas līguma ietvaros. Lai gan ar VID ir kā ar bitēm – nekad neko nevar zināt, uzskatu, ka apdrošināšanas izmaksas un "Sherlog" sistēmas uzstādīšana, kas tiek veikta apdrošināšanas līguma ietvaros, nav pieskaitāmas pie automašīnas vērtības. Arī bērnu sēdeklītis nav jārēķina klāt, jo diez vai to var nosaukt par automobiļa uzlabojumu. Turklāt visi lieliski zinām, ka bērni ir mašīnas lielākais murgs!

Rezumējot visu iepriekš rakstīto, iesaku pirkt "premium" klases automobiļus akciju laikā par vērtību zem 50 000 eiro. Un domāt līdzīgi, kādus uzlabojumus automašīnai veikt gada laikā pēc pirkuma, lai nesanāk, ka par 49 800 eiro akcijā nopirkts automobilis pēkšņi kļūst par reprezentatīvo automobili.